

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ «ГРАНІ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

«ВИГОТОВЛЕННЯ ЯЛИНКОВИХ ІГРАШОК- СУВЕНІРІВ»

***МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА ДО ПРОВЕДЕННЯ
ІНТЕРАКТИВНОГО ЗАНЯТТЯ***

Підготував:
керівник гуртка
«Виготовлення сувенірів»

Торжанська Н.О.

м. Запоріжжя, 2020 рік

ЗМІСТ

Вступ	3
Чому інтерактивне заняття?	
Основна частина	5
Про проєкт «Майстерня Діда Мороза»	
Конспект заняття «Виготовлення ялинкових прикрас»	
Висновок	12
Список використаних джерел	13
Додатки	14

ВСТУП

Скажіть мені – і я забуду.

Покажіть мені – і я запам'ятаю.

Дайте можливість обговорити – і я зрозумію.

*Дайте можливість навчити іншого – і я досягну
досконалості.*

Конфуцій

Під час навчання учні мають робити набагато більше, ніж просто слухати та фіксувати готові думки педагога. Вони можуть продукувати інформацію самостійно, визначати й обговорювати проблеми, знаходити шляхи їх розв'язання, спостерігати й планувати. Учні повинні мати змогу застосовувати нові знання та навички на практиці, створювати зворотні зв'язки.

Інтерактивні методи навчання – це та форма навчання, у процесі якого учні та вчитель перебувають в режимі бесіди, діалогу між собою. Це співпраця, взаємонавчання: вчитель – учень, учень – учень. При цьому вчитель і учень рівноправні, рівнозначні суб'єкти навчання. Інтерактивна взаємодія виключає домінування одного учасника навчального процесу над іншим, однієї думки над іншою.

Під час такого спілкування учні вчаться бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, ухвалювати обґрунтовані рішення. На відміну від активних методів, інтерактивні методи орієнтовані на ширшу взаємодію учнів не тільки з учителем, а й один з одним, на домінування активності учнів у процесі навчання. Роль учителя на інтерактивних заняттях зводиться до спрямування діяльності учнів на досягнення цілей заняття. Учитель в інтерактивному навчанні виступає як організатор процесу навчання, консультант, фасилітатор, який ніколи не «замикає» навчальний процес на собі. Головним у процесі навчання є зв'язки між учнями, їх взаємодія і співпраця.

Інтерактивне заняття – це заняття, що пронизане елементами гри або містить ігрову ситуацію. Воно може включати одну або декілька пов'язаних між собою дидактичних ігор. Вони, крім того, що активізують пізнавальну діяльність, також забезпечують потрібну циркуляцію інформації, її осмислення, навіть деякою мірою компенсують недоліки традиційного та індивідуального навчання. Для проведення занять у гуртках позашкільних навчальних закладів інтерактивні заняття – один з кращих видів занять.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Інтерактивне заняття «Виготовлення ялинкових прикрас» – це перше заняття з проєкту «Майстерня Діда Мороза»: в календарно-тематичному плані гуртка передбачені теми з підготовки до зимових свят. Я поєднала ці теми у проєкт з вищезначеною назвою, тому що учні у шкільній діяльності виконують різноманітні проєкти, вони знайомі з такою формою і виявляють до неї зацікавленість. Мій проєкт включає також теми: «Інтер'єрні прикраси до зимових свят (гірлянди, іграшки-мобілі, зимові букети)», «Вітальні листівки», «Іграшки-сувеніри (Дід Мороз, Снігуронька, янголятко, звірятко – символ року)». Проєкт завершується виставкою-конкурсом «Зимові фантазії» та розважальним гуртковим заходом.

Зміст навчально-виховного процесу спрямовую на розвиток оригінального нестереотипного, асоціативно-творчого мислення, опанування дітьми основ технік виконання різних видів декоративно-ужиткового мистецтва. Для підтримки постійного інтересу гуртківців до занять урізноманітнюю методи роботи – репродуктивний, евристичний, проблемний, дослідницький.

Актуальність даного проєкту полягає в тому, що він дає можливість створити такі педагогічні умови: включення вихованців у процес проєктування та виготовлення продукту засобом проєктів; діалогізація навчального процесу; мотивація до саморозвитку творчих здібностей; формування творчого стилю діяльності; використання на заняттях різних технік декоративно-ужиткового мистецтва (художньо-конструкторський дизайн, декупаж, тістопластика, орігамі, асамбляж, квілінг, поп-ап – виготовлення об'ємних паперових листівок, скрапбукінг тощо).

ВИГОТОВЛЕННЯ ЯЛИНКОВИХ ІГРАШОК-СУВНІРІВ

Під час інтерактивного заняття керівник гуртка пропонує учням не лише власноруч виготовити новорічні іграшки, а й перевіряє та розширює знання дітей із теми створення та дарування новорічних сувенірів.

Мета – формувати в учнів ключові компетентності:

- пізнавальну: ознайомлення з історією виникнення новорічних іграшок і сувенірів, видами їх декорування, сучасними техніками, матеріалами та знаряддями, що використовуються в роботі, а також з особливостями виготовлення ялинкових прикрас; вивчення технологій декорування іграшок;
- практичну: набуття навичок створення ескізу іграшки-сувеніру за власним задумом та навичок роботи з різними матеріалами та інструментами; виконання колективних та авторських робіт; навчання застосовувати набуті знання у власній діяльності, організовувати своє робоче місце, орієнтуватися в часі та раціонально його використовувати, планувати свої дії, доводити роботу до кінця;
- розвивальну: розвиток уваги, пам'яті, спостережливості, образного мислення, уявлення учнів, творчих здібностей, дрібної моторики пальців; розвиток фантазії, просторової уяви;
- виховну: виховання відчуття прекрасного, акуратності, охайності та старанності в роботі, відповідальності за якість виконаної роботи; закріплення навичок роботи в групах, доброзичливості, толерантності і потреби допомагати ближньому; виховання поваги до традицій українського народу та шанобливого ставлення до духовних та матеріальних цінностей вітчизняної та світової культур;
- соціальну: розвиток позитивних якостей особистості (працелюбність, наполегливість у досягненні мети, відповідальність за результат власної діяльності); уміння продуктивно співпрацювати з товаришами в групі, використовувати різні ролі й функції в колективі, виявляти ініціативу.

А також:

- загальнокомунікативну компетентність – дотримання норм мовленнєвої компетентності, уміння зв'язно висловлюватися в контексті змісту;
- здоров'язберезувальну компетентність – дбайливе ставлення до свого здоров'я та здоров'я товаришів як вищої життєвої цінності.

Тип заняття: комбіноване заняття.

Форма заняття: нетрадиційна.

Обладнання: мультимедійна презентація, зразки новорічних іграшок-сувенірів, інструменти та матеріали для виготовлення та декорування святкових іграшок-сувенірів.

Підготовка до заняття: гуртківці заздалегідь не об'єднані у групи, випереджальних завдань не отримували.

Хід заняття

1. Організаційний момент.

Нам годинник дав сигнал: працювати час настав!
 Так що час не витрачаймо, працювати починаймо!
 Девізом нашого заняття будуть слова:
 Активним та уважним будь і про кмітливість не забудь!
 Вигадай, пробуй і твори! Фантазію та розум прояви!

Керівник гуртка. – Перевірте, чи готові ваші робочі місця до роботи? Бо добрий початок – половина успіху.

Підготовка робочих місць.

2. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми.

Керівник гуртка. – Що це за скринька у нас на столі? Давайте заглянемо в середину! Як ви гадаєте, чому у скриньці лежать ялинкові прикраси? (відповіді).

Керівник гуртка. – Дійсно, наближаються зимові свята, мабуть, найулюбленіші у багатьох людей: вони починаються з Дня святого Миколая, потім – приходять різдвяні та новорічні свята. Тому наприкінці осені ми традиційно починаємо готуватися до них. Одним з головних символів цих свят є новорічна ялинка, і прикрасити її дуже важливо. Кожного року хочеться оновити іграшки-прикраси для ялинки. Звичайно, їх можна купити в магазині, а можна виготовити самостійно. І таких іграшок більше ніде не побачити, тільки на вашій ялинці. То ви, мабуть, здогадалися, чим ми будемо сьогодні займатися: виготовленням ялинкових прикрас.

Створення робочої атмосфери, налаштування на роботу за допомогою інтерактивної вправи «Не хочу хвалитися, але я...», під час якої присутні розповідають, які іграшки вони вже уміють робити та в яких техніках (ПРОДОВЖ ФРАЗУ: «Не хочу хвалитися, але я...»).

Керівник гуртка. – Перед вами на столах лежать стилізовані новорічні кульки з паперу. Занотуйте на них одним реченням, що ви чекаєте від цього заняття: «Це заняття навчить мене...» і прикрасьте нашу лісову красуню, яку ми назвемо ЯЛИНКОЮ СПОДІВАНЬ. Наприкінці заняття ми перевіримо, чи виправдалися ваші сподівання, і прикрасимо ялинку виготовленими іграшками-сувенірами. (Можна повторити ПРАВИЛА ДЛЯ ГУРТКІВЦІВ – додаток 1).

3. Актуалізація опорних знань.

(Інформація з цього розділу може бути подана частково).

Запитання: **ЩО ТАКЕ ІГРАШКА?** Це предмет, який використовується у грі. Іграшки зазвичай пов'язуються із дітьми та хатніми улюбленцями, однак іграшки звичні і для дорослих людей чи диких тварин.

Запитання: **КОЛИ З'ЯВИЛИСЯ ІГРАШКИ?** Іграшки походять з доісторичних часів. Ляльки, що зображують немовлят, тварин та солдатів, разом із знаряддями праці, часто знаходять на місцях археологічних розкопок. Мініатюрні керамічні возики та саночки, які можна вважати іграшками, з'явилися в Україні у поселеннях Трипільської культури (близько 30 ст. до н.е.).

Запитання: **ЩО ТАКЕ ЯЛИНКОВІ ПРИКРАСИ?** Ялинкові прикраси – іграшки, кульки чи фігурки тварин, людей, казкових героїв, предметів побуту, гостинці, якими прикрашають новорічну ялинку.

Запитання: **КОЛИ З'ЯВИВСЯ ЗВИЧАЙ ПРИКРАШАТИ ЯЛИНКУ І ЧОМУ?** Звичай прикрашати дерева існував у наших предків ще понад дві тисячі років тому. В ті далекі часи вважалося, що в гілках дерев знайшли притулок могутні духи – як добрі, так і злі, і, щоб отримати їхню прихильність та допомогу у повсякденному житті, їм приносилися рясні дари, які розвішували на гілках. У XVI столітті в Центральній Європі в Різдвяну ніч було прийнято прикрашати середину столу маленьким деревцем бука, звареними в меду дрібними яблучками, сливами, грушами. І лише у XVIII столітті ялинка стає королевою свята. Так з'явилася необхідність у виготовленні спеціальних іграшок – прикрас для ялинки.

Запитання: **ЯКИМИ БУЛИ ПЕРШІ ЯЛИНКОВІ ПРИКРАСИ?** Спочатку ялинки прибиралися досить просто, але це тривало недовго. Першими ялинковими прикрасами були засушені квіти, яблука, яйця, горіхи. Пізніше ними стали солодощі та різдвяні свічки. А на верхівці – зображення зірки або сонця, вирізані з цупкого паперу або зроблені з соломи.

Запитання: **ЯКІ ІСНУЮТЬ НОВОРІЧНІ ІГРАШКИ-СОЛОДОЩІ?** Навіть із появою нововведень у нарядному ялинковому вбранні збереглися сліди

язичницьких ритуалів. Наприклад, випічка іграшок-солодощів, які протягом багатьох років залишаються найчисельнішими і улюбленими. Апетитні ялинкові іграшки робили з пісочного, пряничного або марципанового тіста. Форма їх теж відображає найдавніші уявлення про добро і побажання благополуччя. Улюбленими персонажами цього виду прикрас були птахи. На Русі попит на такі іграшки створив ремесло випічки пряників. Прикрашені солодощі вішали на ялинку, обернувши в золоту, срібну або кольорову фольгу.

Запитання: **ЯКИМИ ВОГНИКАМИ ПРИКРАШАЛИ ПЕРШІ ЯЛИНКИ?** Особливістю старовинних ялинок були маленькі свічки, які кріпили на гілках у маленьких свічниках за допомогою особливих затискачів. У той час їх число на ялинці було зафіксованим – 12 (стільки, скільки місяців у році й апостолів у Христа).

Керівник гуртка. – Святкова ялинка кінця XIX і початку XX століття виглядала майже так само, як у наш час. І хоча різноманітність ялинкових прикрас, мабуть, нічим не поступалася сучасній, уся ця пишність до середини XX століття створювалася своїми руками. Адже купувати іграшки могли дозволити собі лише багаті сім'ї.

Запитання: **КОЛИ З'ЯВИЛИСЯ ПЕРШІ СКЛЯНІ ЯЛИНКОВІ ПРИКРАСИ?** За переказами, перша скляна ялинкова кулька була видута в Тюрингії (Саксонія) у XVI столітті через неврожай яблук, які тоді були головною прикрасою ялинок.

Запитання: **ІЗ ЧОГО РОБИЛИ ПЕРШІ ЯЛИНКОВІ ПРИКРАСИ?** На Русі перші ялинкові прикраси робили з соломи, клаптиків тканин, кольорових стрічок, пізніше – з паперу, картону, фольги. Їх виробництвом займалися вже спеціальні картонажні майстерні. Скляні прикраси ввійшли в моду в середині XIX століття.

Запитання: **ЩО ТАКЕ СУВЕНІР?** Сувенір – подарунок на згадку або річ, пов'язана зі спогадами. Сувенір дарують зазвичай на згадку про якусь приємну подію або подорож. Із розвитком туризму, як внутрішнього, так і іноземного, з'явилося навіть окреме поняття *сувенірна промисловість*. Ще у недалекому минулому сувеніри виготовлялися лише вручну.

Запитання: **ЯКІ ВИ ЗНАЄТЕ ТРАДИЦІЙНІ УКРАЇНСЬКІ СУВЕНІРИ?** Традиційні українські сувеніри – писанки, дерев'яні булави, ляльки у національних строях, предмети традиційного ужитку (вишиванки, рушники, глиняні глечики, козацькі куманці тощо), українська горілка.

Запитання: **З ЯКИХ МАТЕРІАЛІВ ВИГОТОВЛЯЮТЬ СУЧАСНІ НОВОРІЧНІ СУВЕНІРИ?** Сучасні новорічні сувеніри виготовляють із

текстилю, паперу, бісеру, пластику, скла, ниток, тіста, природних матеріалів та ін.

Запитання: У ЧОМУ ПЕРЕВАГА ВЛАСНОРУЧ ЗРОБЛЕНИХ НОВОРІЧНИХ СУВЕНІРІВ? Немає такої людини, яка б не любила отримувати подарунки. Але й дарувати їх теж дуже приємно. Незважаючи на те, що сучасний ринок пропонує безліч подарунків, оригінальні презенти, зроблені своїми руками, не втрачають популярності. Сувенірна промисловість при всій досконалості технологій і різноманітності використаних матеріалів не може змагатися з простим сувеніром ручної роботи (або **hand made**), в який вкладено тепло душі дарувальника.

Керівник гуртка. – Сподіваюся, що наша екскурсія до *чарівного світу новорічних іграшок* була цікавою і надихнула вас на створення власних робіт. Використання підручних матеріалів відкривають перед нами безмежні можливості для творчості. І я впевнена, що саме ви зможете відкрити щось нове у цьому виді декоративно-ужиткового мистецтва. Пробуйте, шукайте, творіть, не бійтеся помилок, терпляче йдіть до своєї мети. І, можливо, нову сторінку в історії сувенірів напишете саме ви.

Перевірка отриманих знань за допомогою інтерактивної вправи «Чарівний м'ячик» («Я почну, а ти закінчи»).

4. Творче завдання.

Запитання: ЩО ПОТРІБНО, ЩОБ СТВОРИТИ ІГРАШКУ?

Відповіді.

Запитання-спонукання: ДАВАЙТЕ ВИЗНАЧИМО ЕТАПИ СТВОРЕННЯ ІГРАШКИ.

Технологічні етапи створення іграшок:

- наявність ідеї;
- бажання її втілити;
- створення ескізу;
- створення іграшки;
- декорування виробу.

Запитання-спонукання: ДАВАЙТЕ ВИЗНАЧИМО, ЯК МИ БУДЕМО ДЕКОРУВАТИ НАШІ ІГРАШКИ.

Закони декорування:

- гармонія кольорів;
- почуття міри (або люди – не сороки);
- охайність;
- не бійтеся помилок;
- неправильного не буває;
- фантазуйте, експериментуйте;
- терпіння та наснаги!

Повторення основ безпеки життєдіяльності дітей (додаток 2)

Протягом заняття вихованці створюють авторські новорічні іграшки, які відображають певний образ. Заняття передбачає розвиток потенціалу учнів, причому творча діяльність пов'язана зі свободою діяльності кожної дитини. Учні працюють як самостійно, так і в парі або в групі. У цьому випадку групова діяльність дає можливість:

- навчитися співпрацювати з іншими в команді;
- розвивати лідерські здібності;
- дає можливість менш творчим і малодосвідченим дітям пережити ситуацію успіху, співпрацюючи з більш творчими і досвідченими вихованцями;
- розвинути комунікативні навички для успішного спілкування в колективі.

Хвилинки-відпочинки: фізкультхвилинка та виховна хвилинка (додатки 3, 4).

А тепер відпочинемо і потім продовжимо роботу.

5. Підбиття підсумків заняття.

Інтерактивна вправа «Самопрезентація».

Наприкінці заняття за допомогою інтерактивної вправи «Самопрезентація» вихованці аналізують, що вийшло, що не вийшло, які були складності, як їх подолали, розповідають, які нові навички отримали під час заняття, чи сподобалося брати участь у такому занятті, висловлюють новорічні побажання один одному, прикрашають «Ялинку сподівань».

Рефлексійні запитання:

1. Чи задоволені ви результатом своєї роботи?
2. Що б ви хотіли удосконалити у своїй роботі?
3. Над чим би ви хотіли попрацювати далі?

Керівник гуртка. – Бажаю, діти, успіхів щоденно, бажаю творчості усім й великого натхнення! На цьому наше заняття завершено. Дякую всім за співпрацю! На все добре!

Прибирання робочих місць.

ВИСНОВОК

Впроваджуючи в практику гурткової роботи інноваційні методики (а саме інтерактивні заняття), спрямовані на формування у вихованців гуртка творчої компетентності, особисто-ціннісного підходу до творчості, на розвиток їх творчого потенціалу, педагоги вирішують такі питання:

- Як зацікавити учнів різними традиційними та нетрадиційними техніками?
- Як допомогти учням працювати творчо, нестандартно?
- Як бути креативним у своєму виді діяльності?
- Як зробити заняття цікавим та незабутнім?

Вихованцям надається можливість розширити свої знання з даної теми заняття. Таке заняття також може дати поштовх до самонавчання, самовдосконалення, саморозвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Коновалова М.В. Педагогічні технології: інструментарій, механізми, технологічна карта / М.В.Коновалова, Ю.О.Куликова, О.П.Семиволос. – Х.: Вид. група «Основа», 2016 . (серія «Золота педагогічна скарбниця»).
2. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н.М.Бібік. – Київ: Літера ЛТД, 2018.
3. Чепіль М.М. Педагогічні технології / М.М.Чепіль, Н.З.Дудник. – К.: Академвидав, 2012.
4. vseosvita ua/library/virsovani-imitacijni-fizkulthvilinki-50022.html
5. prolisok.it-we.net/interaktivni-metodi-navchannya-v-pochatkovij-shkoli
5. <https://www.pedrada.com.ua> Інтерактивні методи навчання
6. lt.multycourse.com.ua Огляд інтерактивних методів

ПРАВИЛА ДЛЯ ГУРТКІВЦІВ

- **Кожна думка важлива.**
- **Говори чітко, ясно, красиво.**
- **Не бійся висловитися.**
- **Обдумав, сформулював, висловив.**
- **Ми всі – партнери! Важлива кожна думка. Вислухав, висловився, вислухав.**
- **Обговорюємо сказане, а не людину.**
- **Умій погодитися і не погодитися.**

Правила техніки безпеки та гігієни праці

Щоб безпечно працювати, треба правила згадати!

1. Ножиці – це небезпечно, тож згадати нам доречно:
біля краю не клади, щоб не трапилось біди.
2. Вістрям вгору не тримай. Другу так передавай,
якщо він тебе попросить, вперед кільцями подай (вчитель демонструє).
3. Клей наносити потрібно з середини до країв.
Буде дуже добре видно, якщо буде зайвий він.
4. Якщо клей на одяг капнув, паніки ти не зчиняй,
а швидесенько водою клей з одягу відмивай.
5. На столі лежить серветка. Якщо руки забруднив,
ти візьми її і швидко витри все, що замастив.

Фізкультхвилинка

Раз – піднялись! Два – присіли! Хай мужніє наше тіло!

Руки вгору, руки вниз! На сусіда подивись!

Руки вгору, руки в боки! Поскачи на місці трохи!

Руки ззаду покладемо, головою поведемо!

Дружно всі присядемо і за парти сядемо!

Щось не хочеться сидіти,

Треба трохи відпочити.

Раз – два! Потягнулись,

І прогнулись, розігнулись.

Ваші м'язи всі проснуться,

Ваші губи посміхнуться.

Вище руки підніміть!

А тепер їх відпустіть!

Вліво, вправо повернулись,

Своїм друзям посміхнулись!

Ось розминці вже й кінець!

Хто старався – молодець!

Виховна хвилинка «Подарунковий етикет».

Керівник гуртка. – А ви знаєте, що існує мистецтво дарувати подарунки?

Запитання: **ПРО ЩО ДУМАЄ ЛЮДИНА, КОЛИ ОБИРАЄ ПОДАРУНОК?** Кожний дарувальник хоче, щоб його презент сподобався і став улюбленим і значущим для адресата. Для того, щоб подарунок сподобався і в повній мірі висловив ставлення дарувальника до людини, якій призначений подарунок, його потрібно вибрати обдуманно й ретельно.

Запитання: **ЩО ТАКЕ НЕВДАЛО ВИБРАНИЙ ПОДАРУНОК?** Невдало вибраний подарунок у кращому випадку викликає досаду, а в гіршому – може образити. Знак уваги ні в якому разі не повинен розчарувати.

Запитання: **ДЛЯ КОГО ПРОСТІШЕ ОБРАТИ ПОДАРУНОК?** Простіше всього подарувати вдалий подарунок родичу або близькому другу. Їхні смаки та вподобання добре відомі, та й можливостей для вивчення того, що людина хоче отримати в подарунок, куди більше. Однак навіть членам сім'ї не варто дарувати господарське начиння або предмети побутового призначення, оскільки ними, врешті, буде користуватися вся родина, а це порушить індивідуальність та адресність презенту.

Запитання: **ЯКИЙ ПОДАРУНОК МОЖНА ЗРОБИТИ МАЛОЗНАЙОМІЙ ЛЮДИНІ?** Для малознайомих людей вибрати гарний подарунок складніше, доведеться застосувати спостережливість, кмітливість і фантазію.

Запитання: **ЩО ДАРУЮТЬ ДІТЯМ?** Подарунок дитині вибирають відповідно до віку, статі, захоплень. Не потрібно дарувати малюкам дорого вартісних подарунків, а ось на упаковці економити не варто – діти обожають відкривати гарно оформлені презенти.

Запитання: **ЩО ТАКЕ ФОРМАЛЬНИЙ ПОДАРУНОК?** Подарунок може бути формальним (або нейтральним). Зазвичай, це квіти, сувеніри, цукерки, листівки. Такі подарунки не виявляють особисте ставлення до його отримувача, оскільки є стандартними.

Запитання: **ЯКИЙ ПОДАРУНОК ЗРОБИТИ ДЛЯ БЛИЗЬКОЇ ЛЮДИНИ?** Набагато складніше зробити подарунок по-справжньому близькій і дорогій людині. Найкращим вибором буде презент, про який вона давно мріє. Бажаний подарунок – це найкраще, що можна піднести на святі. Щоб не втрачалося відчуття сюрпризу, не варто заздалегідь детально розпитувати, що хочеться

отримати в дарунок. Краще, якщо розвідка буде проведена максимально обережно.

Запитання: **ЩО РОБИТИ, КОЛИ ЛЮДИНА, ЯКІЙ ОБИРАЮТЬ ПОДАРУНОК, МАЄ ХОБІ?** Якщо людина, якій обирають подарунок, має якесь хобі, можна знайти їй те, що буде якимось пов'язано з цим – потрібну літературу або матеріали для творчості, захоплення. У зв'язку з тим, що подарунок у певному сенсі висловлює ставлення до людини, варто як слід продумати його. Іноді зовсім недорогий презент стає найдорожчим і цінним, особливо, якщо він має якийсь прихований, таємний сенс.

Запитання: **СКІЛЬКИ ГРОШЕЙ МОЖНА ВИТРАТИТИ НА ПОДАРУНОК?** Слід пам'ятати, що вартість подарунка має відповідати можливостям того, хто його підносить. Надлишкова щедрість не лише нерозумна, а й виглядає смішно. Точно так само безглуздо виглядають копійчані подарунки, які вручають люди з пристойними фінансовими можливостями – жадібність нікого не прикрашає.